

MIHAIL DOLGAN, SPIRIT ANALITIC ÎNFRĂȚIT CU SPIRIT DIDACTIC

“Poate că există și prin părțile noastre generații de poeți și prozatori. Cu siguranță, însă, că nu există generații de critici. Ei au fost întotdeauna și sunt și azi prea puțini pentru a forma niște generații. Iar printre cei puțini și adevărați *Mihail Dolgan* ocupă un loc de frunte. Ca și Mihai Cimpoi, el și-a luat pe umeri o povară foarte grea: aceea de a sluji – în articolele, studiile, monografiile și manualele sale – întregul proces postbelic de dezvoltare a literaturii noastre. Foarte exact a definit personalitatea sa *Eliza Botezatu*: „Mihail Dolgan este exemplul omului devotat și stabil”. Devotat cauzei profesiei sale, deloc ușoară, și stabil în aprecieri critice, neabsorbit de nazul vremurilor sau de haosul modelelor literare. El nu și-a modificat, spre deosebire de unii colegi de breaslă, nota valorică pe care o acordase acum 30 de ani celui mai important prozator și dramaturg de la noi, Ion Druță. Stabil a rămas și în aprecierile critice referitoare la osteneala poetică a lui Andrei Lupan, punând accentul pe lucrările inspirate și neuitând să aleagă grâul de neghină din cărțile poetului scrise în vremuri extrem de complicate, când chiar răzvrătitul Nicolai Costenco a trebuit să plătească acelor vremuri tribut ideologic”.

Acad. Haralambie CORBU

“Dl prof. univ. *Mihail Dolgan* e o personalitate științifică și didactică larg și bine cunoscută în mediile de specialitate, dar și în cele ale oamenilor de creație și de cultură. Și nu numai a celor din țară, dar și multora din afara ei. Timp de peste patru decenii m.c. Mihail Dolgan ostenește fără intermitențe la valorificarea procesului literar contemporan, la readucerea în actualitate a unor figuri și nume uitate sau necunoscute, la crearea unor viziuni de sinteză noi asupra trecutului și prezentului nostru literar-artistic și cultural-spiritual.

Istoric și critic literar de vocație, teoretician și metodolog de largă respirație ideatică-estetică, Mihail Dolgan îmbină în mod armonios analiza concretă a fenomenului artistic cu amplasarea acestuia într-un context valoric național și universal, deschizător de cuprinzătoare perspective și valențe”.

Acad. Dumitru MATCOVSCHI,
Scriitor al Poporului

“*Mihail Dolgan* este un om al cărții, este un rob al cuvântului scris. Ținem să evidențiem această rară calitate pentru că lumea nouă a început a se rătăci, uită să fie înțeleaptă, anarhia ca și cum ar stăpâni destinele celor mulți. Există, în Europa, temeri că mâine-poi-mâine aici și acum se va da cu barda în Dumnezeu, ca și în anii de rea pomină. Oracoli falși – atunci, oracoli falși – acum. Avem nevoie de oameni dăruieți cu har, de oameni cu multă carte, de specialiști, de luptători, de bărbați.

Mihail Dolgan este unul dintre puținii, foarte puținii critici literari care își asumă riscul să mai vorbească azi, în presă, și de conținutul operei literare, dar și de formă, de curățenia ei, de profesie adică, de harul rațiunii, nu de întâmplare...”

Nicolae DABIJA,

membru de onoare al Academiei Române

“Dacă vorbim de critica literară ca știință din Republica Moldova, am putea vorbi lesne de *Școala critică a lui Mihail Dolgan*.

Acest savant de vocație a crescut generații de tineri cercetători, de tineri cărturari, de tineri profesori, îmbogățind și asigurând o continuitate în procesul de cercetare a procesului literar autohton. L-aș compara cu o călăuză, cu un deschizător de drumuri, cu un descoperitor de orizonturi culturale.

Onestitatea și curajul cu care a apărat dintotdeauna valorile spirituale: limba română, literatura română ș.a., îl fac să se bucure de respectul colegilor, dar și al celorla pentru care muncește de o viață – cititorii.

E un savant care știe să scrie accesibil pentru cei mulți (inclusiv pe „înțeleșul” autorilor analizați), fiind unul dintre puținii critici de la noi care știe să citească (să pătrundă) Poezia. Mihail Dolgan își are un loc al său, obținut prin muncă și studiu, în istoria literaturii basarabene”.

Acad. Ion DRUȚĂ,
Scriitor al Poporului

“În linii mari aș fi vrut să menționez doar două calități deosebite ale domnului Mihail Dolgan. Prima ar fi analiza echilibrată, tonul constructiv, vocea oarecum împăciuitoare. Din păcate, mulți ani la rând am plătit tribut replicilor caustice, denigratoare, toate nefiind altceva decât răfuiala grafomanilor cu talentele consacrate.

Un al doilea merit este aria acoperirii intereselor sale literare. După cum se știe, un deceniu și ceva în urmă, în Moldova a fost dată peste cap scara valorilor. Totul ce-a fost creat până la suveranitate, a fost aruncat la coș, totul urmând să înceapă din nou. Astăzi, așa-zisa noua literatură seamănă cu un jalnic tablou al câmpului de după lupte.

Ce facem mai departe? Ne întoarcem să vedem de nu cumva am aruncat și copilul împreună cu scăldătoarea. Nu e un lucru ușor. Avem prea puțini cunosători ai fenomenului literar integral, cel de până la piața Marii Adunări Naționale și cel de după. Or, neștiind bine de unde venim, cu ce venim, nu vom putea stabili unde ne ducem.

Sper să ieșim odată și odată la liman. Printre cei puțini, dar obiectivi și harnici gospodari ai fenomenului literar din Moldova, luat în toată complexitatea sa, se numără, firește, și domnul Mihail Dolgan”.